

НАУКОВЕ ПІДґРУНТЯ ВІДНОВЛЕННЯ ЗОРУ ЗА ДОПОМОГОЮ ВПРАВ ЗА ТЕОРІЄЮ БЕЙТСА

Володимир Худий, Зоряна Коритко

Львівський державний університет фізичної культури

Актуальність. Зір – це один з найголовніших аналізаторів організму людини, який забезпечує отримання найбільш повної інформації про зміни навколишнього середовища. Упродовж життя зорова інформація нагромаджується і гармонійно пов'язується з функціями пам'яті, уяви, мовою та мисленням. Порушення зорового аналізатора знижує працездатність і спричиняє цілий комплекс рухових порушень [1] та низку психологічних відхилень [2, 5].

Актуальність теми зумовлена зростанням кількості людей із захворюваннями зору. Погіршення зору найчастіше відбувається в шкільні та студентські роки й пов'язане головним чином із тривалою зоровою роботою, а саме читанням, письмом, кресленням і роботою за комп'ютером.

Мета дослідження –аналіз літературних даних про стан зорового аналізатора в учнів і студентів та ознайомлення з науковим підґрунтям відновлення зору за допомогою вправ за теорією Бейтса.

Методи та організація дослідження. Використано теоретичний аналіз та узагальнення інформаційних джерел, абстрагування, індукція, екстрополяція.

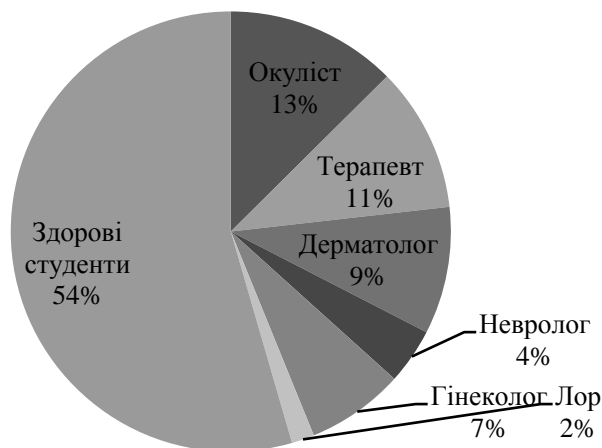
Результати дослідження та їх обговорення. Як свідчать численні дослідження, існує закономірність збільшення кількості хворих, особливо на короткозорість (міопія) серед студентської молоді. Кількість випускників шкіл з короткозорістю становить від 20 % до 30 %, при цьому з віком збільшується й ступінь короткозорості. Останнім часом у зв'язку із комп'ютеризацією ці цифри збільшуються (рис. 1).

Рис. 1. Кількість дітей з порушенням зору на 1000 обстежених школярів (А – молодші класи; Б – середні класи; В – старші класи)

Серед причин порушення зору на першому місці є спазм акомодациї, на другому – короткозорість. Обидві патології суттєво зростають (спазм акомодациї на 25 %, короткозорість на 20 %) [5].

Серед студентів першого курсу економічного профілю, виявлено 46 % осіб з різними патологіями, причому серед них найбільше з порушенням зору (13 %), а згідно з даними інших авторів кількість студентів, котрі погано бачать на перших курсах у вищих навчальних закладах, сягає до 30 % (рис. 2) [4].

Рис. 2. Частота виявлених патологій серед студентів-економістів, першого курсу (%)

Тому пошук прийомів і методів, що сприяють збереженню зорового аналізатора, є актуальним.

На сьогодні загальноприйнятою теорією гостроти зору та її порушень вважається теорія німецького вченого Г. Геймгольца, згідно з якою оптична система ока складається з рогівки, кришталика і склистого тіла. Зміна кривизни кришталика, тобто зміна його оптичної сили, фокусує промені на сітківці. Тому на сьогодні всі патології ока: зміни форми рогівки, заломлювальної здатності кришталика та довжини очного яблука компенсуються, згідно з наявною теорією та підходів до корекції зору, підбором окулярів і лінз. Здійснюється також операційне чи медикаментозне лікування, дають рекомендації щодо дотримання гігієни зору, режиму відпочинку і праці.

На жаль, залишаються поза увагою експериментальні роботи У. Бейтса і його американських колег (1990) та їх висновки про те, що окуляри шкодять людині [3]. Свої висновки американські науковці мотивували тим, що заломлювальний апарат ока не обмежується лише рогівкою, кришталиком і склистим тілом як стверджує теорія Г. Геймгольца. У. Бейтс та співавтори довели, що в цьому процесі відіграють також активну участь всі м'язи ока, які змінюють форму очного яблука і тим самим сприяють фокусуванню променів на сітківці.

Висновки. Учені експериментально довели, що тренування 7-ми м'язів ока (середнього прямого, верхнього прямого, верхнього косого, нижнього прямого, бокового прямого, нижнього косого, війового) та стимуляція руху крові безпосередньо в судинах очного яблука і циркуляції внутрішньої очної рідини зупиняє процеси втрати зору і навіть повністю відновлює зір.

Список літератури

1. Вавіна Л. С. Навчання та реабілітація дітей і молоді з порушеннями зору / Л. С. Вавіна, Т. А. Жук // Дефектологія. – 1997. – № 3. – С. 39–41.
2. Базарный В. Ф. Зрение у детей: Пробл. развития / Отв. ред. К. Р. Седов: Новосибирск: Наука. Сиб. отд., 2001.– 138 с.
3. Бейтс Уильям. Улучшение зрения без очков по методу Бейтса / У. Бейтс. Как приобрести хорошее зрение без очков / М. Корбетт. – Вильнюс : Полина, 1990. – 272 с.
4. Пилипей Л.П. Актуальність теорії функціонування зорового аналізатора в руслі проектування системи професійно-прикладної фізичної підготовки студентів [Текст] // Педагогіка, психологія і медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – Харків : 2008. – С. 21–26.
5. Страшко С. Теоретико-методологічні основи підготовки вчителя основ здоров'я в Україні / Ж. Імідж сучасного педагога. – 2011. – №8–9 (117–118). – С. 48–53.